

BYLO NEBYLO â€ 21

ÅšterÅ½, 09 duben 2013

Švédký stÅ½ vybraných událostí, jak šly dÅ½jinami. Dnešní menu: lomivá luštÅ½nina, vodácký prÅ½vodce pro Ofélii, srÅ½ka titánÅ½, dÅ½jepis hrou, souboj nervÅ½, 300 km nad Zemí, lanÅ½mít v poštÅ½, hvÅ½zdy proti hvÅ½zdám, jak selka kníÅ½ectví zachránila, sbírka pÅ½íkladÅ½, doufající.

8.4.1745 – byla provedena první operace šedého zákalu. PÅ½esná>ji Å½eno první operace šedéh zákalu, kdy z oka byla vyjmuta zkalená Å½oka. ProtoÅ½e operace, kdy se Å½oka „vydloubla“ z pouzdra a nechala se spadnout do sklivce, se prováděly uÅ½ v Babylonii dva tisíce let pÅ½ed naším letopoÅ½tem. Tedy, BabyloÅ½ané samozÅ½ejmÅ½ nevÅ½dÅ½li, Å½e jde o zákal Å½oky, jen si všimli, Å½e v zornici je cosi šedivého. toho zlehynka píchnou, zapadne to dozadu do sklivce a nemocný pak pÅ½ece jen lépe vidí, i kdyÅ½ jen obrysovÅ½.

Tento zákrok se provádějí v 18. století ještÅ½ v 18. století bÅ½nÅ½ na trÅ½ištích a poutích. „OÅ½“ pÅ½mÅ½sta, bÅ½hem jednoho dne ošetÅ½ili všechny zájemce a druhý den jiÅ½ byli zase na cestÅ½. Pro jistotu. NÅ½k jejich pacienti totiž po zákroku oslepli. Tak pÅ½i o zrak napÅ½íklad Johann Sebastian Bach Å½ Georg Friedrich HÅ½. Å½oka ponechaná ve sklivci ale nÅ½kdy zpÅ½sobila druhotné potíÅ½e jako odchlípení sítnice nebo vznik zeleného zákalu.

Francouzský lékař Jacques Daviel si uvÅ½domil, Å½e neÅ½ zatlaÅ½it do sklivce, je lepší Å½oku vyjmout, a taky to udělat bez Å½oky vidí velmi rozmazanÅ½, chybí mu asi tak +20 dioptrií. Å½lovÅ½k je schopen rozeznat nejvýše poÅ½et prstÅ½ ze vzdálenosti asi jednoho metru. Ale lépe koukat pÅ½es dno od jogurtu neÅ½ nevidět vÅ½bec. No a dneska uÅ½ nepotÅ½ebujeme ani ty jogurtovky, protoÅ½e umíme uÅ½ pár desítek let vymÅ½nit Å½oku za jinou. 9.4.2011 – zeri infarkt myokardu pÅ½i šorchlování na Seychelách ZdenÅ½k Šmíd, Å½eský spisovatel. „Dumá-li po dešti osamělý muÅ½ nad struÅ½kou vody mizící v kanále, je to vodák. PÅ½emýšlí, kudy by to jel. Automaticky svou loÅ½, háka i sebe dvÅ½krát zmenšuje. Ví, Å½e napÅ½ed by musel pekelnÅ½ pÅ½itahovat, aby nenarazil na vajkrásnÅ½ by se provlékl mezi zbytkem housky a obrubníkem chodníku a pak by musel ostÅ½e zatoÅ½it vlevo, aby ho to nevuculo do kanálu.“

10.4.1912 – z britského Southamptonu za ovací davÅ½ vyplul na svou první plavbu nejvÅ½tší a nepotopitelný zaoceánský parník Titanic. O pÅ½t dní později jeho pouÅ½ skonÅ½ila na ledové kÅ½e. – narodil se Eduard Štorch, Å½eský spisovatel, pedagog. UÅ½ jako patnáctiletý hoch se chtěl stát uÅ½itelem. Pedagogickou kariéru zahájil na Mostecku, kde hned narazil na tvrdou realitu Å½ivota – „...vzduch zkaÅ½ený dýmem a zpustlé dÅ½ti, které tu jsou postrachem vychovatelů, kouÅ½tí, jakmile se naučily bÅ½hat, koÅ½alku pijí s dospělými zláÅ½ou, podvádějí, jsou do krajnosti drzé, surové, ukradnou i hodinky uÅ½iteli, z uÅ½itele si nic nedělají, policajtm utekou, a rodiče dÅ½ti vychovávají jen bitím.“ Později získal místo v Praze, kde na LibeÅ½ském ostrovÅ½ založil dÅ½tskou farmu takovou školu v pÅ½írodě. Ráno se Å½áci uÅ½ili obtíÅ½nší pÅ½edmÅ½ty jako fyziku, matematiku, kreslení a odpoledne pak bylo uÅ½ méně náročné vyučování – dÅ½jepis, obÅ½anská nauka, zpÅ½v a tÅ½locvik. KvÅ½li financování tohoto projektu prodal Národnímu muzeu svou archeologickou sbírku, kterou 20 let budoval. 11.4.1755 – narodil se James Parkinson, britský lékař a chirurg, který popsal tÅ½mes rukou, shrbenou postavu, nejisté šouravé kroky, poruchy hybnosti a chÅ½ze a potíÅ½e pÅ½i mluvení jako projevy choroby a nazval ji „tÅ½aslavá obrna“. Dnes jí Å½íkáme Parkinsonova nemoc a zpÅ½sobuje ji pÅ½edÅ½asně odumírání mozkových bunÅ½k zodpovědných za tvorbu dopamin.

Å½imÅ½ je výraznÅ½ narušen pÅ½enos povelÅ½ z mozku ke svalům. Lékař umí její prÅ½bÅ½h zpomalit, na toho, kdo vyléÅ½it, kolonka v „Bylo – nebylo“ teprve Å½eká. 12.4.1961 – odstartoval z kosmodromu Bajkonur nadporučík Jurij Alexejevič Gagarin, sovětský kosmonaut, aby po 108 minutách dopadl na bÅ½eh Å½teky Volhy nedaleko vesnice Smelovka v Saratovské oblasti jako major. 12.4.1994 – vtrhnul na internet první spam, a to z klávesnice právníka Laurence Canter a Marthy Siegelové, kterým najatý programátor vytvořil skript, jenÅ½ všem uÅ½ivatelům UseNetu zaslal zprávu obsahující nabídku vyplnit pÅ½íhláší pÅ½íhláší do loterie o zelenou kartu. Odporný termín pro nevyřádané emaily, reklamy, výzvy a jiné protivnosti byl pÅ½evzat ze scénky seriálu Monty PythonÅ½ v létající cirkus, ve které nabízela servírka klientovi lanÅ½mít (Spiced Pork And Ham) na sto zpÅ½sob.

12.4.1861 – útokem jednotky Konfederace na federální pevnost Fort Sumter u Charlestonu de facto vypukla válka Severu proti Jihu, nebo taky Jihu proti Severu, jak se to vezme. O 4 roky později, na den pÅ½esná, generál poráčené Konfederace Robert Edward Lee podepsal kapitulaci listinu. A 2 dny po té byl vítězný prezident Unie Abraham Lincoln zastÅ½elen na slavnostním pÅ½ed ve FordovÅ½ divadle hercem Johnem Wilkesem Boothem, který poráčku Jihu nerozdýchal. 12.4.1012 – usedl na kníÅ½ecí stolec kníÅ½e OldÅ½ich. PÅ½emyslovci málem vymÅ½eli po meči dÅ½ív, neÅ½ se stihli poÅ½ádně usadit na trÅ½nu. Bratři Boleslav, Jaromír a OldÅ½ich si místo bratrské lásky šli pÅ½kně vzájemně po krku. Nelze jim to vyÅ½ít, kde se chudáci měli slušným zpÅ½sobm naučit: dÅ½deÅ½ek zabil vlastního bratra, tatínek nechal vyvráždit celý konkurenční rod... Nejstarší z bratrů Boleslav zvaný Ryšavý v rámci boje o trÅ½n udělal z mladšího Jaromíra eunucha a nejmladšího OldÅ½icha chtěl pro jistotu vyhladit úplně. OldÅ½ichovi se naštÅ½stí podař vÅ½as prchnout spolu s matkou i bratrem Jaromírem do NÅ½mec. Boleslav byl niěma, surovec a násilník i dle stÅ½edovÅ½kých mÅ½ítek. Sel vítr a pÅ½ed bouřím pak z Å½ech upaloval, aÅ½ se mu za patama prášilo. „Heleme se“ polský král Boleslav Chrabrý, „takový pÅ½kný trÅ½n a docela volný.“ A vytáhl jako eskamotér z rukávu jakéhosi Vladivoje, údajně z PÅ½emyslovské pÅ½ízně, a na volný trÅ½n ho posadil. Vladivoj byl notorický alkoholik, ale neÅ½ se stihl k upít, povedl se mu opravdu šikovní kousek. Pořádal nÅ½meckého krále Jindřicha II., aby mu udělil Å½echy v léno. Jindřichovi pÅ½ekvapením málem vypadly zuby, ale co se bude bránit, Å½e jo, a s radostí vyhověl. A tak Å½echy, které n nÅ½meckému panovníkovi nepatřily a ani na nÅ½ neměl Å½ádný právní nárok, od této chvíle budou uÅ½ navÅ½dy považovány za majetek nÅ½mecké Å½iše.

Spory o trÅ½n nebraly konce, chvíli vládl Ryšavec, chvíli Jaromír, a polský Boleslav

Chrabrý nenápadně vzadu tahal za nitky. Nakonec na český knížecí stolec usedl sám. Tu se do hry vložil Němec. Jak to ho Polák nepořádal “dle starého práva“ (starého pátí roku), o udělení Čech v léno, ha? Pojďte ho s moji, Jaromíre a Oldřichu, já vám s tím tránem pomůžu, vono to Polsko se nám zaříná jak moc rozpínat. Tak si dali po papule zase Jindřich s Boleslavem Chrabrým a Přemyslovci získali zpět své knížectví. Jenže, to knížectví vlastně zdědí? Ryšavec hnije slepý někde v polském vězení, Jindřich, ten si chudák ani nešetril Oldřich si sice šetrnout měl, ale dědic furt nikde. A jednou na lovu Oldřich spatřil spanilou prادلenu. se tenkrát moc nenosila, že ona byla vdaná taky nijak nevadilo. A za dubem u studánky zplodili kníže Oldřich a žena z lidu Božena Kámesinová následníka českého trůnu Břetislava. Zlí jazykové tvrdí, že Božena byla ušlechtilá, k Oldřich potkal a že otcem přemyslovského panovníka je sedlák Kámesina. No, a ušlechtilé to bylo, jak bylo, každopádně zachránila situaci. Chudák Jaromír dopadl neslavně. V rámci tahanic o trůn ho nechal Oldřich oslepit a nakonec skončil rukou proradného Vrsovice, který na něj šel pod otvorem záchoda a napíchl ho na kopí. 13.4.1912 – na se František Běloun, český učitel matematiky a deskriptivní geometrie. Taky jste se z něj šetrili? 14.4. – zemřel Ludvík Lazar Zamenhof, autor esperanta. Narodil se v polském Białystoku, který tehdy patřil Ruskému impériu, a žili v něm židé, Poláci, Němci a Bělorusové. Zamenhof za svůj rodný jazyk považoval ruštinu, kterou mluvil jeho otec, učitel němčiny, a mluvil také jidišem, který se naučil od matky. Jak vyrůstal, mluvil šesti jazyky polsky v tomto jazyce později vychovával své děti. Hotovej Babylon :-)) A tak vymyslel to esperanto. Jako koníček dobrý, ale angličtinu asi ušlechtilé neporazí. Mára Kosmasová